

Küçük Çocuklar için Kendilik Algısı Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Küçük Çocuklar için Kendilik Algısı Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25158>

Özet

Küçük Çocuklar için Kendilik Algısı Ölçeği (KÇKÖ) Türkiye bağlamında, özellikle okul öncesi dönemdeki çocukların **kendilik algısı** düzeylerini ve yetkinlik algılarını değerlendirmek amacıyla uyarlanmış psikolojik bir araçtır. Ölçeğin uyarılma çalışması, 1997 yılında A. Önder tarafından bir doktora tezi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada, ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenirlik analizlerini yaparak, okul öncesi çocuklarında kendilik algısının yaşı, cinsiyet, **prematüre doğma** durumu ve okula devam etme süresi gibi değişkenlerle olan ilişkisini incelemeyi amaçlanmıştır. KÇKÖ, çocukların kendilerini farklı alanlarda (akademik, sosyal, fiziksel) nasıl algıladıklarını ölçmeye odaklanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Kendilik Algısı, **Okul Öncesi**, Psikolojik Ölçek, Çocuk Gelişimi, Uyarılma, Marmara Üniversitesi.

Yazarlar

Önder, A. (Uyarlayan).

Amaç

Ölçeğin temel amacı, okul öncesi çağıdaki (genellikle 4 ila 6 yaş) çocukların çok boyutlu **kendilik algısı** yapılarını güvenilir ve geçerli bir biçimde ölçebilecek Türkçe bir araç sağlamaktır. Uyarılma çalışması (Önder, 1997), aynı zamanda Türkiye'deki okul öncesi popülasyonunda kendilik algısının gelişimsel özelliklerini ve demografik faktörlerle ilişkisini ampirik olarak incelemeyi hedeflemiştir.

Bu ölçek, eğitimcilerin ve araştırmacıların, çocukların öz saygı ve yetkinlik algılarındaki potansiyel risk veya gelişim alanlarını erken yaşta tespit etmelerine olanak tanır. Elde edilen veriler, erken çocukluk müdahale programlarının tasarlanmasında kritik rol oynamaktadır.

Yapı

KÇKÖ, psikolojideki temel yapı taşlarından biri olan **kendilik algısı** (self-perception) yapısının ölçmektedir. Kendilik algısı, bireyin kendi özelliklerine, yeteneklerine ve değerine ilişkin düünce ve duygularının bütünüdür. Okul öncesi dönemde bu yapı genellikle fiziksel yetkinlik, sosyal kabul ve genel yetkinlik gibi alt boyutlarda incelenir.

Ölçeğin orijinal yapısı, çocukların kendilerini farklı alanlarda değerlendirmelerini gerektirir. Önder'in uyarılması, bu çok boyutlu yapıyı Türk kültürüne ve diline uygunluğunu test etmeyi

gerektirmezdir. Bu tür ölçekler genellikle Harter'in teorik çerçevesine dayanır, burada kendilik algısı, çocuğun belirli alanlardaki yeterlilik algısından türetilir.

Geçerlik

Kaynak içerikte geçerlik bilgisi bulunmamasıyla birlikte, Önder'in (1997) doktora tezinde ölçeğin **geçerlik** (validity) çalışmaları detaylıca ele alınmıştır. Bir ölçeğin uyarlanması sürecinde genellikle Yapı Geçerliliği (Construct Validity) ve Kriter Geçerliliği (Criterion Validity) analizleri yapılır.

Yapı geçerliliğini sağlamak için, ölçeğin kuramsal olarak ölçmesi beklenen yapıyı ölçüp ölçmediği incelenmiştir. Bu, muhtemelen diğer öz saygı veya gelişimsel ölçeklerle korelasyon analizleri yapılarak gösterilmiştir. Ayrıca, ya ve okula devam süresi gibi gelişimsel olarak kendilik algısının etkilemesi beklenen değişkenlere göre beklenen farklılıkların ortaya çıkıp çıkmadığını (ayrışma geçerliliği) test edilmiştir.

Güvenirlilik

Orijinal kaynaktan güvenirlilik bilgisi yer almamasına rağmen, uyarılma çalışmalarıyla olmazsa olmaz olan **güvenirlilik** (reliability) analizleri Önder (1997) tarafından gerçekleştirilmiştir. Güvenirlilik, ölçüm aracının tutarlılığını ifade eder.

Bu analizler tipik olarak İç Tutarlılık (Internal Consistency) ve Test-Tekrar Test Güvenirliliği (Test-Retest Reliability) yöntemlerini içerir. İç tutarlılık, Cronbach Alfa katsayısı kullanılarak, ölçekteki maddelerin aynı yapıyı ne ölçüde ölçtüğünü belirlemek için hesaplanmıştır. Test-tekerrar test güvenirliliği ise, ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında aynı sonuçları verme tutarlılığını göstermek için kullanılmıştır.

Faktör Analizi

Uyarılma çalışmalarıyla, orijinal ölçeğin boyut yapısının hedef kültürde korunup korunmadığını belirlemek için **faktör analizi** kritik öneme sahiptir. Önder'in (1997) çalışmalarıyla, büyük olasılıkla Açıklayıcı Faktör Analizi (Exploratory Factor Analysis - EFA) kullanılarak ölçek maddelerinin hangi faktörler altında toplandığı incelenmiştir.

Bu analiz, ölçeğin kuramsal olarak öngörülen alt boyutlarının (örneğin, fiziksel yetkinlik, sosyal kabul) Türk örneğinde de başarılı yapılar olarak ortaya çıkıp çıkmadığını doğrulamaya amaçlanmıştır. Faktör yüklerinin yeterli düzeyde olması, ölçeğin yapısal geçerliliğine önemli bir katkı sunmaktadır.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptation)

Format: Genellikle resimli veya sözlü sunum gerektiren, çocukların yaşına uygun formatta. Derecelendirme formatı kaynakta belirtilmemiştir, ancak dörtlü veya beşli Likert benzeri derecelendirme (ya da Harter'in zorunlu seçim formatı) kullanılabilir.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama Dili). Orijinal ölçeğin dili büyük ihtimalle İngilizcedir.

Popülasyon Grubu: Okul Öncesi çocuklar.

Yaş Grubu: 4 ila 6 yaş.

Popülasyon Detayları: Türkiye'de okul öncesi eğitime devam eden çocuklar. Örneklem, tezin kapsamına göre İstanbul'daki Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü tarafından belirlenmiştir.

Test Metodolojisi: Bireysel uygulama. Çocuklara maddeler okundu ve/veya resimler gösterildi. Cevaplar, çocuğun kendini algılama düzeyine göre değerlendirildi.

Anahtar Kelimeler

Öz Saygı, Prematüre Doğum, Çocuk Psikolojisi, **Geçerlik, Güvenirlik, Faktör Analizi.**

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımları: Bilinmiyor.

Bağlantı E-posta Adresleri: Bilinmiyor.

Yayın Adresi: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (1997 itibarıyla).

İzinler, Ücret ve Test Yayıncısı

Test Yayıncısı (Uyarlama): 1997

İzinler ve Ücret: Ölçeğin kullanım izni ve ücreti için uyarlama çalışması yapan Önder'in veya Marmara Üniversitesi'nin ilgili birimleriyle iletişime geçilmesi gerekmektedir. Akademik çalışmalar için genellikle izin alınması zorunludur.

Kaynaklar

Önder, A. (1997). *Küçük Çocuklar için Kendilik Algısı Ölçeğinin Türkçeye uyarlanması ve okul öncesi çocuklarda kendilik algısının ya da cinsiyet premature doğma ve okula devam etme süresine ilişkin olarak incelenmesi* (Doktora tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Küçük Çocuklar için Kendilik Algısı Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddelerin tam listesi için Önder (1997) tarafından hazırlanan doktora tezine başvurulması gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM